

Tor Christian Hestenes
Sandvikvågvegen 416
5419 Fitjar

Fitjar Kommune v. planavdelingen
5418 Fitjar

Merknader til planprogram for rullering av kommuneplanen sin arealdel (KPA).

Det er mye bra i planprogrammet, men det tas for lite hensyn til vern av naturmangfold og naturtyper i kommunen.

1. Jordvern

«Kommunen har mykje areal som kan dyrkast. Ved nye tiltak i LNF-område og nedbygging av dyrka jord må det leggjast til grunn ein plan for flytting av matjorda og tilsvarande nydyrking. «
Planprogrammet

«Flytting av matjord er komplisert, og det er ikke alle jordtyper som er like godt egnet til formålet. Erfaring har vist at avlingspotensialet og kvaliteten på jordsmonnet forringes ved flytting. Jordflytting bør derfor ses på som siste utvei etter at alle andre alternativer har blitt vurdert.»

Kilde:

https://nibio.brage.unit.no/nibio-xmlui/bitstream/handle/11250/2379329/NIBIO_POP_2016_2_8.pdf?sequence=5&isAllowed=y

«Jordflytting er teknisk mulig, men på grunn av alle ulemper en jordflytting fører til, kostnader knyttet til selve jordflyttingen og det at produksjonskapasiteten svært sjelden kan opprettholdes, må aldri jordflytting ses på som et argument for å omdisponere jordbruksarealer. God matjord er en stedbunden ressurs. Storstilt jordflytting bør derfor kun benyttes som et avbøtende tiltak knyttet til samferdselsutbygging.»

Dette argumentet fra utkastet er som vi ser biologisk vanskelig og dyrt. Dette ser jeg kun på som et argument som pynter på faktum : *nedbygging av landbruksarealer*. Finnes det en plan for nydyrking i Fitjar kommune og hvem skal bære kostnadene? Dette må i såfall inn i planen og være av interesse for gårdbrukerne i kommunen. Flytting av matjord er og nevnt i pågående reguleringsplan for Landa Næringsområde, Fitjar. Det vil jo være være interessant å se den i den endelige planen hvem som skal bære kostnaden og hvordan dette skal gjøres? Selvfølgelig kan jorda brukes til noe, men det blir ikke det samme som arealer som er benyttet i lang tid som har den rette lagdeling og sammensetning av av mikrober og gitt gode beiter eller avlinger.

Konsekvensen blir at en snakker vekk følgene av å bygge ned landbruksarealer. I en tid hvor selvforsyning er et tema.

Kilde:

https://nibio.brage.unit.no/nibio-xmlui/bitstream/handle/11250/2379329/NIBIO_POP_2016_2_8.pdf?sequence=5&isAllowed=y

2. Arealer til næring og industri

«Me må tilstrebe å redusere klimagassutslipp og tilpasse oss klimaendringar, fremje energieffektivitet og skifte over til bruk av fornybar energi.»

Planprogrammet

Dette sammen med bærekraftmålene er veldig bra, Fitjar har allerede et solid bidrag på fornybar energi med vasskraft og vindkraft, men når det kommer til punktet om næring sies det:

«Det må vurderast behov for nye næringsområder eventuelt til sjø. Fitjar må kunne dekke eventuelt behov for større næringsstomter for arealkrevande næringar. Det må vurderast om behov og omfang av spreidd næring i LNF-områder.»

Planprogrammet

Hvorfor Fitjar må dette?? Bygger dette på rapporten « Grønn Visjon Sunnhordland? Denne er laget av konsulenter og betalt av ulike næringslivsaktører og er etter min mening høyst tvilsom. Eller er det håp om store subsidier i det grønne skiftet som lokker? Det er kjent kjent og nylig er gjentatt i rapport fra «Invest in Sunnhordland» at Stord og Fitjar har for lite disponibel kraft til kraftkrevende industri t.d. hydrogenfabrikker.

Når det gjelder arealer til sjø sies det:

«Sikre bærekraftig forvaltning og vern av strandsoneområder.»

Planprogrammet

Så her er kommunen på kollisjonskurs med seg selv: skal vi bevare eller bygge ut.

Fitjar har mange ledige arealer i Årskog og det er flere bygninger som er ubenyttet. Det er trist å se den lave utnyttelsen av arealet der. Det er på gang en større utbygging i Sandvikvåg og muligens på Landa. I LNF områder! I tillegg er det arealer rundt Svartasmoget der det allerede er industri.

Hvor er det opplest og vedtatt at Fitjar skal til enhver tid ha store arealer stående klar i tilfelle en gründer skulle få en ide? Skal vi virkelig bygge ned natur i bytte mot mulige inntekter til kommunen. Det synes som politikere og administrasjonen i Fitjar vitende eller uvitende forfekter en vekstøkonomi, noe som ikke er bærekraftig i det lange løp. Og det er lett for næringslivet å hekte på noe grønnsnakk for å virke politisk korrekt! Det som også ligger til grunn her er at det er store midler i subsidier og tiltaksmidler å få om man har en «grønn» ide.

«Det er viktig for den enkelte kommune og region å få avsatt nok attraktive og bærekraftige næringsarealer til at man tiltrekker seg nye grønne industri- etableringer. Samtidig må man unngå tap av viktige arealer for matproduksjon, naturmangfold, økte klimagassutslipp fra avskoging og andre samfunnstjenelige formål. Arealbruken bør derfor vurderes i de overordnede planene til fylkeskommunene og kommunene, ut fra et helhetlig kunnskapsgrunnlag. Etablering i eksisterende industriområder eller på frigjorte industritomter har den fordel at en unngår nye inngrep i uberørt natur eller matjord, noe som kan bidra til å redusere uønskede effekter av nye industrietableringer på lokalmiljø og samfunn.»

Regjeringen i «Veikart for grønt industriløft 23.6.22»

Kommunen bør få inn i planen hvordan dette kan gjøres på best mulig bærekraftig måte; utnytte eksisterende arealer og frigjøre sovende arealer i eksisterende industriområder!

3. Naturmangfold

«Me må sjå på tilstand til naturmangfaldet både marint og på land. Det bør vurderast å gjennomføre ei kartlegging av karbonrike areal i kommunen.»

Planprogrammet

Den første setninga her kan bety ingenting eller mye. Etter mitt kjennskap til kommunens interesse for naturmangfold så langt betyr det ingenting. Sabima hadde i 2022 en sjekk på kommunene kalt Naturkampen. Her ble Fitjar en versting på 354 plass av 356 kommuner,. Kommunen burde vært tjent med å sette av ressurser til å undersøke hva vi har av natur før den eventuelt bygges ut. Man kan lett tenke at det er de kalkrike områder, rikmyrer, nordlig regnskog o.l. som er verd å ta vare på men faktisk er det mange unike livsmiljøer og rødlistede arter i furuskog, lauvkledde lier, myrer, lynghei, gammel kulturmark, i strandsone, på øyene og i havet.

I Fitjar kommune er det så langt gjort 3006 funn av rødlistede arter ved ulike undersøkelser og ved registreringer gjort av fagfolk og ivrige amatører. Av disse er 306 funn av kritisk truede arter. Av de totale funna er 2308 registreringer av fugl, 277 av planter og 248 av sopp. Da blir det igjen 423 registreringer for andre grupper og for eksempel den største artsgruppen som er insekter som har

77 (10 arter) rødliste registreringer. Her må det være mye som nå er ukjent. I tillegg til dette kan det være en del funn som finnes i litteratur på de ulike artsgruppene. Sammenligna med de andre kommunene har Fitjar minst registreringer. Tysnes har 4746 rødliste registreringer, Austevoll 5436, Stord 11446, Bømlo 98075 (!) Sveio 7343 og Kvinnherad 7927. Så kunnskapen om naturmangfoldet på Fitjar er lav.

Samfunnsdelen nevner Fitjarøyene og Grønafjellet men kystlyngheia på Skumsnes, Tuftelandsfjellet og flere andre steder er ikke nevnt, ei heller gammel naturbeitemark på Rydland, Landa og Nordre Levåg. Etter 2008 er det kommet til en rekke ny viten: nordlig regnskog på østre Fonno, Surefjellet og Fossvik og gammel furuskog på Landa og Nordre Levåg. Langs store deler av kysten er det en sterkt truet naturtype: sørlig sukkertare-skog, også der planlagte utbygginger truer på Sandvikvåg og Landa.

«Bevaring av det biologiske mangfoldet er viktig, ikke bare for dets egenverdi, men også fordi det gir oss f.eks. ren luft, ferskvann, jord av god kvalitet og pollinering. Det hjelper oss å bekjempe klimaendringer og tilpasse oss dem, og bidrar til å redusere virkningen av naturlige farer. Nedgangen har dermed grunnleggende konsekvenser for samfunnet, økonomien og for menneskers helse.»

[https://www.eea.europa.eu/no/help/ofte-stilte-](https://www.eea.europa.eu/no/help/ofte-stilte-sporsmal/hva-er-et-biologisk-mangfold)

[sporsmal/hva-er-et-biologisk-mangfold](https://www.eea.europa.eu/no/help/ofte-stilte-sporsmal/hva-er-et-biologisk-mangfold)

I Planprogrammet må det pekes på hvilke områder som bør fredes for utbygginger og industri. Kommuneplanens Samfunnsdel nevner få områder med rike naturverdier. Det finnes mange flere områder i kommunen med høy naturverdi. En god del finnes på Naturbase og i ulike rapporter og dette må tas nøye hensyn til ved utarbeiding av Arealplanen. I tillegg er det en del områder og artsgrupper som er lite kjent. Disse bør i større grad undersøkes før de kan bygges på.

Jeg håper Kommunens arealplan kan moderniseres i forhold til de miljøutfordringene vi står ovenfor. Nedbyggingen av natur må begrenses mest mulig i et bærekraftig samfunn!

Lykke til med planarbeidet!

Tor Christian Hestenes